

NACIONALNA NORMIZACIJA

Savjetovanje *Hrvatska normizacija i srodne djelatnosti*

U Cavtatu je od 10.-12. travnja 2003. u organizaciji Hrvatskog inženjerskog saveza održano savjetovanje *Hrvatska normizacija i srodne djelatnosti – Tehničko usklađivanje na putu prema Europskoj uniji*. Skup je organiziran u suradnji s Državnim zavodom za normizaciju i mjeriteljstvo sa željom da se stručnoj javnosti približi proces tehničkog usklađivanja Hrvatske s Europskom unijom u skladu s obvezama preuzetim Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju Republike Hrvatske. Savjetovanju je prisustvovalo oko 240 sudionika iz gospodarstva, udruga i znanstvenih institucija, među kojima njih 93 s referatima.

U uvodnom dijelu govorili su predsjednik HIS-a, Jure Radić o tehničkoj pripremi za ulazak u EU; ravnatelj DZNM, Jakša Topić o tehničkom usklađivanju u RH prema zahtjevima EU; ministar za europske integracije, Neven Mimica o tome što nakon podnošenja zahtjeva za punopravno članstvo u EU, te gospodin Evangelos Vardakas iz Europske komisije o Novom i općem pristupu, PECAs.

Referati koji su potom slijedili bavili su se širokim rasponom tema od normizacije u različitim gospodarskim granama, mjeriteljstva, certifikacije, akreditacije, usklađivanja ispitnih i mjernih laboratorija, do obrazovanja u procesu prilagodbe europskim zahtjevima. Posljednji dan skupa održana je živa tematska rasprava «Hrvatska tehnička terminologija – problem ili izazov?»

Savjetovanje je opravdalo svoje održavanje zbog zaista aktualne problematike za Hrvatsku danas. Pojasnilo je niz nepoznanica, ali i otvorilo mnoga pitanja. Odgovore na njih vjerojatno će dati sljedeći skupovi, jer je predviđeno da se savjetovanja o ovoj temi održavaju svake godine do ulaska Hrvatske u Europsku uniju.

Priprema novih zakona o normizaciji, mjeriteljstvu, ovlašćivanju i ocjeni sukladnosti

Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju u članku 73 koji se odnosi na tehničke propise: normizaciju, mjeriteljstvo, ovlašćivanje i ocjenu sukladnosti, javila se potreba izrade novih zakona Republike Hrvatske za spomenuta područja.

Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo pripremio je nacrt prijedloga **Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode, akreditaciji i normizaciji**. Novi bi zakon zamijenio Zakon o normizaciji iz 1996. godine (Narodne novine br. 55/96). Prijedlog donosi mnoge promjene jer je namjera predlagatelja bila usklađivanje nacionalnog sustava normizacije i postupaka za ocjenu sukladnosti, kao i ovlašćivanje ustanova koje provode ispitivanja, mjerenja i potvrđivanja s europskim zakonodavstvom. Nacrt

prijedloga upućen je na razmatranje ministarstvima i Hrvatskoj gospodarskoj komori, a sada se može naći i na Internet stranicama DZNM.

Ista institucija priprema i novi **Zakon o mjeriteljstvu** koji bi trebao zamijeniti važeće: Zakon o mjernim jedinicama (NN58/93) i Zakon o mjeriteljskoj djelatnosti (NN11/94). Temeljni cilj Zakona je zaštita građana od posljedica pogrešnih mjerenja u službenim i trgovačkim poslovima, u području zaštite zdravlja i sigurnosti ljudi i zaštiti okoliša.

Pitanja ugradnje europskih mjeriteljskih smjernica uredit će se djelomično podzakonskim aktima, a djelomično donošenjem novih zakona koji se odnose na pojedina područja i podzakonskih akata za provođenje tih zakona.

Izašle HRN EN ISO 9000:2002 norme

Dvije godine nakon izlaska novih međunarodnih normi iz područja upravljanja kvalitetom, niza ISO 9000, te su norme objavljene kao nove hrvatske norme:

HRN EN ISO 9000:2002, Sustavi upravljanja kvalitetom - Temeljna načela i rječnik

HRN EN ISO 9001:2002, Sustavi upravljanja kvalitetom - Zahtjevi

HRN EN ISO 9004:2003, Sustavi upravljanja kvalitetom - Smjernice za poboljšavanje sposobnosti

Tekst hrvatskih norma pripremio je tehnički odbor DZNM/TO 176, Upravljanje kvalitetom i osiguravanje kvalitete, Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo.

U ovom izdanju norma niza HRN EN ISO 9000 članovi tehničkog odbora DZNM/TO 176 konsenzusom su se odlučili za uporabu naziva "kvaliteta" umjesto naziva "kakvoća", koji se upotrebljavao u prethodnim izdanjima. Na taj su način prihvatili stajalište većeg broja stručnjaka i rezultate višegodišnjih rasprava, anketa i formalnih izjašnjavaanja o nazivima osnovnih pojmova za cijelo područje. Izvorne međunarodne norme niza ISO 9000 priredio je tehnički odbor ISO/TC 176, Quality management and quality assurance, pododbor SC 1, Concepts and terminology, u suradnji sa Središnjom upravom CEN-a (CMC) koji je sve te norme prihvatio kao europske norme.

Više obavijesti o navedenim normama može se dobiti na internetskoj stranici DZNM-a: <http://www.dznm.hr>.

Novi javni poziv poduzetnicima za uključivanje u program za pripremu i uvođenje ISO normi za 2003. g.

Treću godinu za redom Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo donijelo je 'Program potpora za uvođenje i certificiranje sustava kvalitete i upravljanja okolišem u malom gospodarstvu'. Od početka programa, od veljače do travnja ove godine, MOMSP je malim poduzetnicima odobrilo 279 bespovratnih poticaja vrijednih više od pet milijuna kuna za uvođenje ISO normi. Program se odnosi na poticanje uvođenja i primjene normi:

- HACCP sustav upravljanja sigurnošću u prehrambenoj industriji
- ISO 13488; ISO 9000 u medicini
- ISO TS 16949; ISO 9000 u automobilske industriji
- HRN EN ISO/IEC 17025; ISO 9000 za laboratorije
- ISO 9001:2000 sustav upravljanja kvalitetom
- HRN EN ISO 14001 sustav upravljanja okolišem.

Prijavu na Natječaj mogu podnijeti obrtnici, zadruge, mala i srednja trgovačka društva i ustanove, koji imaju do 250 zaposlenih, ostvaruju pozitivne poslovne rezultate i imaju program razvoja.

MEĐUNARODNA NORMIZACIJA

Prijevoz opasnih tvari

Na nedavnom zasjedanju zajedničkog odbora RID/ADR pri Organizaciji ujedinenih naroda, koji usklađuje i nadgleda zakonodavstvo na području prijevoza opasnih tvari u Europi, CEN je promovirao uporabu europskih norma. Tako su na poticaj CEN-a u publikaciji RID i ADR Propisa za godinu 2001. objavili pozivanje na 22 europske norme. To omogućava europskim normama uporabu na širem području nego što je zajedničko europsko tržište.

Norma za postupanje s pritužbama

Novi prilog ISO-a za zaštitu potrošača na globalnom tržištu je priprema prve međunarodne norme za postupanje s pritužbama. ISO/CD 10018 Complaints handling je nacrt norme koja će utvrditi pravilna rješenja za pritužbe na svjetskom tržištu i omogućiti proizvođačima da prepoznaju i uzimaju u obzir teškoće potrošača. U normi će biti navedeni osnovni elementi postupanja s pritužbama pri čemu je uključeno i elektronsko trgovanje. ISO/CD 10018 je pripremila radna grupa u okviru tehničkog komiteta ISO/TC 176 Upravljanje i osiguranje kvalitete.

Priprava međunarodne norme namijenjena je uspostavi što boljeg i jednostavnijeg načina obrade različitih pritužbi bez obzira na stajalište države ili poduzeća. Konsenzusom prihvaćeni međunarodni standard će nuditi zajedničku zbirku uputa za obradu pritužaba bez obzira gdje se događa.

Priredile Višnja Sušić i Gordana Prohaska